

LÁNG JÓZSEF

Adatok Dunakeszi postatörténetéhez

II. rész

Az egykori alagi, 1950-től Dunakeszi 1. számú posta működéséről Harangozó László visszaemlékezése alapján kapunk képet, aki 1957-től 1978-ig egyesített kézbesítőként dolgozott a hivatalban.

„21 évig dolgoztam itt változatlan beosztásban, ugyanabban a járatban. Időközben szakképesítést szereztem, elvégeztem a Posta-forgalmi Technikumot. 1978. április 1-én vonultam nyugállományba. A Dunakeszi 1, a volt alagi posta beosztott dolgozói ezekben az időkben a következők voltak. Kézbesítők: László Ferenc, Harangozó László, Szauder Elek, Bodolay Lajos, Csöreg József (ők ketten szomszédok és sógorok is voltak), Seltenreich István „ugrálós”, Bukta Pál, Benda György, később Bacsa Sándor, Sebők János, Kürtösi János, Ács András, Hemmer Béla, Mányoki József és Kovács István táviratosok. A felvételi helyiségben: Tar Jánosné (hírlapfelelős), Gála Zoltánné, Szauder Elekné főpénztáros, Udvarhelyi Lászlóné (férje Vácon, a Főpostán dolgozott), Asztalos Ferencné Sári, Asztalos Ferenc (rövid ideig itt dolgozott, később az Igazgatóságon magas beosztásba került), Seltenreich Istvánné Hatvani Mária (később Vankáné). A Molnár családból az édesanya takarítónő, két fia kézbesítő volt.

Kürtösi János, Ács András és Hemmer Béla kézbesítők

A levelek, csomagok egy nagy elosztó postán keresztül érkeztek. Kezdetben vonaton lévő „mozgópostával” szállították a küldeményeket. Az állomásról sokáig Veres bácsi lovas kocsival hozta a postára a csomagokat és leveleket. Későbbiekben, a Mozgóposta szolgálat megszüntetése után, Robur kisteherautó volt a szállítás eszköze.

A főpostára (DUNAKESZI 1) érkező küldeményeket kézbesítési körzetenként osztották szét. Itt dolgozták fel az aznapi anyagot, és gondoskodtak a továbbításáról. A napi küldemények feldolgozását rovatolásnak nevezték, mely az egyesített felvételes és a főpénztáros zárás utáni feladatához tartozott.

A napilapok és a folyóiratok terjesztését is a posta végezte. A kézbesítők között voltak levél, távirat, hírlap és egyesített kézbesítők. Az egyesített kézbesítői munka postai küldemények és újságok kézbesítését jelentette.

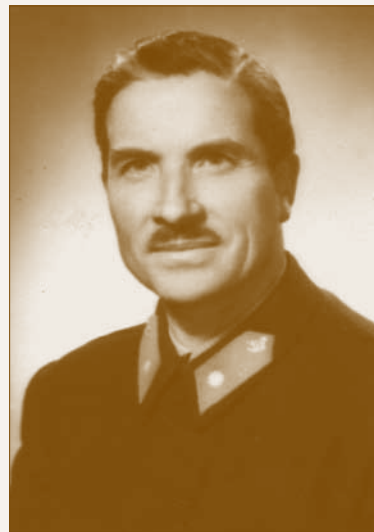
Az újság előfizetőknek névre szóló, letéphető, havi négyzetesekké osztott kartonja volt. Ennek alapján szedték a díjat. Előfizetőim száma meghaladta a nyolcszázat. Ez nagyon soknak számított akkoriban, de ezzel lehetett kiegészíteni, illetve növelni a jövedelmet, hiszen jutalékot kaptunk a lapok példányszáma után. Meghatározó volt a személyes bánásmód és a figyelmesség. Ez „hozta” az újabb és újabb előfizetőket. A napilapok kézbesítése nem kis áldozatot jelentett a kézbesítőknek, hiszen minden reggel 6 órakor indultunk ki a járatba. Az volt a követelmény, hogy az előfizetőknek az újság reggel 7 órára a postaládájában legyen. Az újságkihordást befejezve visszatértünk a hivatalba.

Ekkorra már az asztalunkra kerültek a postai küldemények, amelyeket utca és házszám szerint rendeztünk, a kézbesítés útvenelát követve. Tehát a kézbesítő minden nap kétszer járta végig a járatát, kivéve a vasárnapot, amikor csak újságot hordott. Az „ugrálós”-nak nevezett kézbesítő minden nap másik járatba volt beosztva, így biztosították a heti egy pihenőnapot a többieknek. Ebben az időben Seltenreich István volt az „ugrálós”. Reggelente a postai küldemények járatonkénti szétosztását Faludi György, „külterületes” végezte. Ő Budapestről járt ki Dunakeszire. Neki kellett a járatot fogadnia, amely a dunakeszi anyagot hozta.

Amikor a postához kerültem, Dunakeszi hat járatra volt osztva. Ezeket a kb. 300 családot magába foglaló körzeteket a hivatalvezető alakította ki, majd később újra osztásra kerültek a népesség növekedését követve. Voltak kis, közepes és nagy járatok. 1. járat: László Ferenc kis körzettel, 2. járat: Harangozó László kis körzettel, 3. járat: Csöregh Ferenc nagy körzettel, 4. járat: Szauder Elek közepes körzettel, 5. járat: Benda György nagy körzettel. 6. járat: Bodolay Lajos nagy körzettel.

Mi, kézbesítők a postától kapott kerékpárral közlekedtünk, melynek javítását, rendben tartását magunk végeztük. Jellegzetes munkaeszközünk a nagyméretű, marhabőr táska volt, széles bőr pántjával a vállunkon átvetve. Kezdetben kék színű egyenruhát viseltünk, melynek darabjai a következők voltak: vászon nyári nadrág, kakaóbarna ingkabáttal, téli posztó nadrág és zakó, vastag posztó „malaclopó”, vagyis pelerin. Fekete, magas szárú, bőr, fűzős cipő. A későbbi sziürke egyenruha ugyanezeket a darabokat tartalmazta, kivéve a nyári ingkabátot. Ezt felváltotta a sziürke, műszálas ing.

Elismeréseim: Kiváló Dolgozó oklevél 1963. május 1., 1975. április 17. és 1978. július, valamint Kiváló Dolgozó jelvény.¹

Harangozó László

1 Harangozó László visszaemlékezése

1958. május 1. a dunakeszi vasúti hídon

Balról jobbra Asztalos Ferenc, Bikádiné Katalin, Szauder Elekné, Boda Jánosné, László Ferenc, Mányoki József, Harangozó László, Szauder Elek (feje), Bodolai Lajos, Virág Antal. A három kisgyerek: Boda Aida, Szauder Krisztina, Erdő Jancsika

1959. június 17. Dunakeszi vasutasok – Dunakeszi postások 4:2
Postások (guggoló sor): Virág Antal, Szabó József (2. Sz. postavezető), Mányoki József, ifj. Garamvölgyi József, Seltenreich István, Harangozó László, Benda György, Kovács István, id. Garamvölgyi József, László Ferenc, Csőregh János.

A Dunakeszi 1. postán kézi kapcsolású telefonközpont és táviráda is működött. A telefonközpont kézi kapcsolásos rendszerű volt (az automata telefonközpont csak 1984-ben indult meg). A saját telefonvonallal nem rendelkező felvételnél rendelkezett meg az ügyfél az adott hívást, majd leült, és várt. Volt olyan, hogy egy pesti beszélgetés miatt órákat várakoztak az emberek. 1956-ban, főpostaként, ez a hivatal kezelte a dunakeszi egységes hálózati központot. A Pest Megyei Távbeszélőnévsor Dunakeszi fejezetében már 50 előfizető szerepelt. Intézmények, hatóságok, üzletek, vállalatok, orvosok, néhány kisiparos és kiemelt személy. Ekkor még Kisalag központ is idetartozott.

A táviratot is a felvételnél adta be az ügyfél. Az alkalmazott, kitéltve a szükséges rubrikákat, a Távirdába továbbította, ahonnan telexen küldték tovább. Az érkező táviratokat kezdetben telefonon fogadták, és a távirás kézzel írta a távirati lapra az üzenetet a sima és a dístáviratnál is. Később

már telexgépen jött a távirat szövege, amit ragasztottak vagy mellékeltek a távirati laphoz. A beérkező táviratokat a távira-

tos kézbesítette. Neki is marhabőr táskája volt, ugyanolyan alakú, mint a kézbesítőké, csak kisméretű. A táviratos munkát, főleg nyári időszakban, diákok is végezheték.

A táviró és telefonvonalak kezelésére Erdő Judit így emlékezik: „A posta udvara két részből állt. A kisebbik udvarban (a Verseny utca felőli részben) volt Erdő János vonalfelügyelőnek és családjának egyszobás, a régi raktárépületből kialakított szolgáló lakása. Itt lakott feleségével és három gyermekével. Az ő feladata volt a vezetékes telefonvonalak karbantartása és szerelése. Motorral járta a felügyeletére bízott területet. Ellenőrizte a hozzá tartozó vonalszakaszt és berendezéseket, elvégezte a szükséges javításokat. Halálával végződő balesete is e munka közben érte. 1962-ben, húsvét előtt motorral munkából hazafelé tartott, amikor Alsógöd területén elütötte egy teherautó ittas vezetője. A házat 1976 körül lebontották, helyén ma egy, valószínűleg távközlési célokot szolgáló épület áll. Mindhárom gyermeke a posta és a távközlés területén dolgozott, ill. dolgozik. Nagyobbik lánya első munkahelye a Dunakeszi postahivatal volt.”²

Erdő János vonalfelügyelő

Tar János hivatalvezetőnek 1967. április 25-én a Dunakeszi 1. postahivatal szolgáló lakásából ki kellett költözni. Ekkor kezdték a posta épületét átépíteni, bővíteni. A régi L alakú épület szinte teljesen lebontották, és újat húztak fel. Nagyjából ez idő tájt alakult ki mai formája. A telefonkapacitás bővítése is a posta korszerűsítése után kezdődött. Tar János 1969 szeptemberéig, kis megszakítással, 20 évig vezette a hivatalt. Postamesterek ezt követően: 1970-1977 Csery Ferenc, 1978 Kiss Sándorné, N. N., Hemmer Béláné 1981-1984, Bosnyák Anna Mária, Varga Dezsőné. Beosztott munkatársak: Hemmerné 1981-ig, Szauderné, Szalai Zsuzsa, Mező Dánielné, Bodolayné, Harangozó Katalin, Kassa Ferencné, Herédi Mihályné, Kedvek Jánosné, Kurtics Ferencné és Macsuga Ferencné.

Kisalag postaügynökség

1455-ben az Alagi családé volt a mostaninál jóval nagyobb Dunakeszi és Fót közötti terület. Az 1700-as évek végén Praedium Allag, 1875-ben Kis Alag majorságként szerepel. 1896-ban egy dunakeszi földbirtokos, képviselő, Kund Pál megvásárolta, majd 1908-ban Kundházaként saját nevére íratta.³ Ekkor szántóföld, legelő és erdő váltakozott a

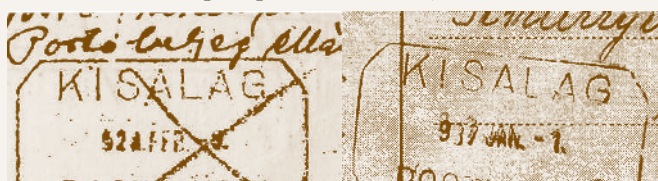
² Erdő Judit visszaemlékezése

³ Lovászi László: *Kisalag 100 éves története*. Dunakeszi 2000. 29. (továbbiakban Lovászi)

területen, melyet Kund 480, 500 és 900 négyszögöl nagyságú telkekre parcellázott fel, hogy azokat budapestieknek eladja. Utcákat, központi teret alakított ki, ahova üzletet, kutat, községházát, postát (177.sz.telek)⁴ és iskolát tervezett, amihez egy 700 négyszögöles saroktelket is felajánlott. 1912-ben már kétszázan laktak itt, s 1913-ban megindult az állami oktatás. Kundháza neve 1919. február 12-én – a Dunakeszi képviselői testület határozata alapján – Kisalag Telepegyesület lett.

A Kundházára és Kisalagra és címzett postai küldemények kezdetben a Dunakeszi Postahivatalhoz érkeztek. Innen a postakézbésítő naponta vitte el a címzettekhez a küldeményt. A Kisalagról elküldendő leveleket a feladók az iskolába vitték, ahol azokat összegyűjtve a kézbesítő Dunakeszire szállította, ahonnan a címzettekhez továbbították őket.

1924. február 8-án felállították a Kisalag Postaügynökséget, mely bélyegzőt is kapott (négyszögletes bélyegző KISALAG 1 POSTAI ÜGYN. felirattal, középen háromjegyű év, rövidített hónap, nap feltüntetésével).⁵

Az első postaügynök 1924. február 8. és 1940. december 16. között Eőri (Hitter) Barna (Kőrösszakáll, 1899. június 8. - Fót, 1972. március 10.) iskolaigazgató volt, hisz abban az időben a tanítóképzés tananyagában a posta ügyintézési feladat ellátása is szerepelt.⁶ A kézbesítők gyalog, szekéren vagy kerékpáron vitték a küldeményeket Kisalag és Dunakeszi között. Az első kézbesítők Balogh Dávid, Merl József és Kacsóhné voltak.

Egy évvel később, 1925. február 1-jével a postai küldemények már Fót Postahivatalhoz érkeztek, és onnan továbbították őket a kisalagi postaügynökségre. A küldemények címzése „Kisalag.u.p. Fót” volt. A postabélyegző „FÓT A” megnevezésű lett, de a Kisalag Postaügynökség feliratú is használatban maradt.

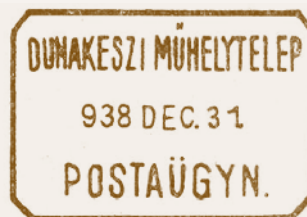
Eőri Barna 1935-ben

A közigazgatási irányítás egészen 1952. december 31-ig Dunakeszihez tartozott,⁷ s a postai telefonközpont még 1956-ban is a dunakeszi egységes hálózat része volt.⁸

Műhelytelep Postahivatala

Dunakeszi lakossága általában minden népszámlálásnál kétszer annyi volt, mint Alag nagyközségé.⁹ A postaforgalmat tekintve kezdetben a helyzet pont fordítottja, az alagi közel kétszerese a Dunakesziének. A különbség az 1930-as évek

közepétől folyamatosan csökkent, melyhez valószínűleg hozzájárult a műhelytelepi rész benépesedése, ahol egyre növekedett a postaszolgáltatás iránti igény. Ezért 1936-ban már elkészült a DUNAKESZI MŰHELYTELEP Postaügynökség bélyegző.¹⁰ A hivatalos statisztikák szerint a Postaügynökség 1937-ben kezdte meg működését a Pesti út 127-ben, egy, a Mézsáros hentestől bérelt helyiségben.¹¹ Kezelője Steiner (1940-től Süttő) Artúrné volt.

A forgalom fokozatosan növekedett, melyhez 1942-től hozzájárult a háború miatti postaforgalmi igény változása is. A dunakeszi postaszolgáltatások száma ekkorra meghaladta az alagi posta forgalmát. A mennyiségi és minőségi igény kielégítésére a műhelytelepi postaügynökség IV. osztályú postahivatallá alakult át.

1943. május 29-én adták ki a DUNAKESZI 2 koronás, vonalkázás nélküli, kétpántos bélyegzőt, mely kétjegyű évszámot, római számos hónap, valamint nap, óra jelzést tartalmazott.

A távbeszélő lehetőséggel is felszerelt hivatal működését 1944-ben – a frissen vizsgázott Nagy Erzsébet vezetésével – ugyanabban a Pesti úti helyiségben kezdte meg.¹² Később Bors Klára, majd az 1970-es év végéig Szabó József volt a vezető. A telefonszolgálat az alagi egységes hálózathoz tartozott.¹³

1966. június 5-én adták ki a DUNAKESZI 2 A korona és vonalkázás nélküli pántos bélyegzőket, 3 jegyű év, rövidített hónap, nap és óra felirattal.

1982-ben a mai helyére, a Barátság úti lakótelepre helyezték át az ekkor már III. osztályú Dunakeszi 2 Postahivatalt, mely a Váci Postaigazgatóságához tartozott. Kezdetben csak a mai pénzfelvevő helyiség működött három felvevőablakkal, de az alapterület kicsinek bizonyult. A szomszédban lévő utazási iroda 1992-ben bezárt. A Postaigazgatóság megvásárolta a megüresedett helyiséget, kialakítva ezzel a hivatal mai képét. A levelek és csomagok a Dunakeszi 1 postához érkeztek, ahol szétosztották azokat a Dunakeszi 2. és Dunakeszi 3. számú postára. A beérkező leveleket – a fiókbeírók küldeményeinek kivételével – a kézbesítők vitték a címzettekhez, a csomagokért be kellett menni a postára. A felvett küldeményeket naponta egyszer szállították el.¹⁴ A posta-vezető Mesterné Arankát a korán elhunyt Grószné váltotta. 1986. július 1-től 1988. május 31-ig Hemmer Béláné Katalin vette át a vezetést, munkatársa Fóriánné volt.¹⁵ Ezt követően csak helyettes postavezetők irányítottak, majd 1992. április 1-től 2007. április 1-ig Veres Lászlóné állt a hivatal élén.

A nyilatkozók felkutatásáért, és az összeállításban való közreműködésért köszönetet mondok Harangozó Katalinnak.

A tanulmányt Láng József gyűjtése és írása alapján Lőrincz Róbert szerkesztette.

4 Lovászi 44.

5 MBM. VI. 571.

6 Fóti Arcképcsarnok. Fót 2006.

7 Lovászi 279-286.

8 Pest Megyei Távbeszélőnévsor. Magyar Posta 1956. március

9 Horváth Lajos-Dr. Kovacsics József: Magyarország statisztikai helységnevtára.15. Pest megye. 65.,94.

10 MBM. VI. 574.

11 Kollár Albin gyűjtése

12 Közlekedési Szaknaptár és Sematizmus 1897-1948.

13 M. Kir. Postavezéregazgatóság. A Vidéki hálózatok betűrendes távbeszélő névsorai

14 Veres Lászlóné visszaemlékezése

15 Hemmer Béláné visszaemlékezése